

Un număr vechiu 6 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: N. C. SCHINA, Președinte la Curtea de apel București

Secretar: VIRGIL ANGHELOVICI

Doctor în drept de la Paris, magistrat

Redactor-proprietar: I. S. CODREANU

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România 100 lei
6 luni 50 »
3 luni 25 »

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
= TELEFON 13/29 =

«Curierul Judiciar» reluându-și aparițiunea în mod regulat, roagă pe Onor. săi abonați să binevoiască a achita abonamentul prin mandate postale pe adresa d-lui Codreanu, la redacția «Curierului Judiciar», în București, calea Rahovei 5, sau să plătească la prezentare încasatorilor noștri D. Niculescu și Marinescu, pentru provincie și C. Petculescu, pentru capitală, singurii autorizați a ne reprezenta și face încasările în schimbul chitanțelor ce vor emite cu ștampila ziarului din registrul cu matcă. — Nu se admite nici o reducere de preț.

SUMAR

— Problema unificării legislațiunei, de d-l I. Ionescu Dolj, consilier la Curtea de apel București;

JURISPRUDENȚĂ:

— Curtea de apel Craiova s. II: *Baron Sitting von Tottleben cu Soc. Valea Curpenului* (Cum se regulează căile de atac? — Dacă se poate face apel contra unei hotărâri date pe calea jurisdicțiunei grațioase (art. 104 pr. civ.) într-o afacere de competență jurisdicțiunei contencioase? — Dacă decăderea de termen ce rezultă din deconfitura (insolvabilitatea) unui necomerciant se produce de plin drept sau trebuie cerută în justiție?), cu o Notă de d-l judecător G. Stănescu;

Rezumatele jurisprudenței Curței noastre de Casație

Casația I: Competință. — Ordonanțe presidențiale. — Dacă se pot da și de judecătorul de ocol? — Inadmisibilitate. — Art. 66 bis. Pr. civilă.

Casația II: No. 1. Jurați — Publicitatea dezbaterilor. — Ordonarea unei ședințe secrete în anumite cazuri. — Momentul în care se restabilește publicitatea ședinței. — Art. 151, 186, 334, 359 pr. pen. No. 2. Pedepse. — Apelul inculpatului. — Circumstanțe ușurătoare. — Schimbarea închisoarei într-o amendă mai mare. — Admisibilitate. No. 3. Pedepse. — Apelul inculpatului. — Înlăturarea circumstanțelor atenuante.

Casația III: No. 1. Patentă. — Avocat. — Sporirea chiriei imobilului. — Dacă atrage majorarea patentei. No. 2. Contrabandă vamală. — Constatare în momentul săvârșirii ei. — Dispariția contravenientului. — Lipsa somației verbale. — Dacă atrage nulitatea procesului-verbal. — Art. 205 l. vămilor.

— Cuvântarea rostită de d-l avocat Ion Măgură la înmormântarea lui Al. Bărsescu.

— «Câteva jurisprudențe în legătură cu ocupațiunea germană», de d-l N. Jac Constantinescu, *Bibliografie* de d. M. V.

Problema unificării legislațiunei

Rezultatul fericit al războiului provoacă și impune probleme noi pe toate tărâmurile. Alipirea fără condițiuni la vechiul regat, a provinciilor surori desrobite, spre a forma o singură și nedespartită familie românească, — realizarea visului

nostru secular — ne impune și rezolvarea problemei unității de legislațiune.

Unitatea politică deja pronunțată de Adunările naționale ale provinciilor surori, anunțată de diferite personalități politice și acceptată — rând pe rând — cu bucurie de organele responsabile ale vechiului regat, va fi desigur consfințită și bine cuvântată și de constituanta ce se va întruni după viitoarele alegeri generale, ce vor avea loc în curând în toată întinderea României Mari.

Acestei constituante îi revine sarcina de a fixa definitiv și pentru totdeauna bazele viitoarei organizări a națiunei române întregite. Tot ea va fixa și soluțiunea problemei ce ne preocupă și în privința căreia, de mai înainte, o cât mai largă discuțiune o credem necesară. Dealtfel *Curierul Judiciar* recunoscând această necesitate, și-a făcut din ea un punct al programului său, anunțând că deschide larg coloanele pentru toți acei, cari vor voi să contribuie la limpezirea acestei mari opere de interes național.

Aprobând în totul propunerea *Curierului Judiciar*, nu fac decât să exprim o umilă părere asupra acestei chestiuni, începând prin a ne întreba, cum se naște problema și cari sunt termenii ei.

E neîndoios că unitatea politică admisă, urmează să aducă în mod necesar și unitatea de legislațiune. O țară în care legile nu sunt egale și uniforme, progresul nu poate prinde.

Unitatea de legislațiune presintă atâtea avantaje că i s'a recunoscut utilitatea chiar în raporturile internaționale. Sfortările congreselor de drept internațional privat sunt cea mai bună dovadă. «*L'unification du droit criminel*, — spune Le Poitevin — *devient une nécessité dans tout ce qui a trait aux rapports internationaux*»¹⁾. Cât pentru dreptul comercial, e cunoscută tendința accentuată de a se forma un cod uniform, tendința

¹⁾ În raportul către congresul din 1900.

exprimată în congresele ținute la Berna, Anvers, Bruxelles²⁾.

Exemple însă, vii, de nevoia unificării dreptului intern și fără de cari un popor nu poate progresa, ni le dau statele confederate, Elveția și Germania, în cari deși fiecare canton sau provincie, a voit să-și păstreze legislațiunea, au fost, după puțin timp, în urmă, nevoite să renunțe și să adere la o legislațiune generală.

Or, provinciile noastre alipite, au fiecare legislațiunea lor, cu caractere proprii, câștigate prin influența popoarelor sub a căror dominațiune au trăit. Legislațiunea Ardealului și a Bucovinei e o legislațiune Ungaro-Germană; cea a Basarabiei a căpătat din caracterul dreptului rus, pe când vechiul regat, e știut, că dela 1865, are legislațiunea napoleoniană, produs al ideilor marei revoluțiuni franceze dela 1789.

Ei bine, aceste legislațiuni, cu caractere diferite, trebuiesc unificate și aceasta cât mai în grabă spre a nu opri în loc progresul și dacă vom ca dezvoltarea României-Mari să se facă în mod egal și uniform.

Intrebarea e însă, cum trebuie făcută această unificare, după care norme.

Iată problema, și e cum nu se poate mai importantă și grea.

Jurisconsultii și avocații ardeleni, în congresul ce au ținut în zilele de 1 — 2 Februarie 1919 st. n. în Sibiu, punându-și această problemă, au opinat, pentru respingerea codului Napoleon, ca ne corespunzând în mare parte concepțiunei juridice a poporului român și s'a emis ideea elaborării unui «*cod propriu românesc*» corespunzător trecutului și împrejurărilor poporului nostru³⁾.

Nu am găsit în rezoluțiune nici o indicațiune cum s'ar putea ajunge la acest rezultat.

Să fie aceasta soluțiunea care se impune? Să analizăm.

Două sunt căile sau procedurile ce se impun spiritului pentru ajungerea scopului unificării:

a) Înlăturarea întregii legislațiuni existente din toate ținuturile și înlocuirea ei printr'una proprie românească, însoțită de o lege cu dispozițiuni transitorii pentru fie care ținut în parte.

b) A alege din legile existente pe cele cari se vor crede că corespund mai bine nevoilor și ideilor timpului, că sunt mai oportune și acestea

să fie introduse și impuse imediat în toate ținuturile, legi cari în decursul vremii se pot ameliora.

Prima ipotesă deși ideal de frumoasă, o credem dela început înlăturată ca imposibil de realizat — ca tot ce este prea ideal — din cauza timpului scurt ce, după părerea noastră, necesitățile politice urgente și cari sunt pe buzele tuturilor, îngăduie.

Prepararea codului civil german a durat 22 ani, dela 1874—1896⁴⁾.

De asemenea prepararea codului civil elvețian a durat 33 ani, dela 1874—1907⁵⁾. Poate că al nostru ar putea fi mai repede gata, dar până atunci?!

Nici o operă grăbită nu ar fi de folos. Se cunosc în deajuns desavantajele grabei ce s'a pus cu ocaziunea introducerii legilor franceze din 1864 pentru a nu o mai repeta.

Pe de altă parte, a continua să rămânem cu legislațiunile ne unificate, dela început credem că ar fi o greșeală de neiertat, așa că ar rămâne în domeniul posibilităților imediate numai ipotesa cea de a doua.

Cum s'ar putea ea realiza? Mai întâi mă înscriu contra ideii emise în congresul jurisconsultilor ardeleni de a înlătura codul Napoleon, și cred din contră că trebuie introduse imediat legile române, adică codurile napolioniene, cari au prins rădăcini în regat, în toate provinciile alipite.

Aceste legi: codul civil și penal cu procedurile lor cum și codul comercial copiat după codul italian sunt legi unitare, întocmite pe principii democratice și umanitare, cari corespund în totul codurilor moderne europene, cu toate micile lor defecte, mai ales dacă li se vor mai adăoga câteva noi instituțiuni cu care am rămas în urmă; pe când legislațiunea Ardealului și a Bucovinei, întocmite după sistemul german de legiferare, consistă în diferite legi răslețe, fără nici o continuitate și în plus, în Ardeal nu există un cod civil, fiind azi în vigoare o parte din codul austriac și câteva legi ungare, speciale asupra unor materii, după cum se poate vedea în tabloul ce publicăm în notă⁶⁾.

4) Pus în aplicare la 1 Ianuarie 1900.

5) Pus în aplicare la 1 Ianuarie 1912.

6) Dăm aci un tablou al principalelor legi în vigoare în provinciile alipite.

In Ardeal

Dreptul civil. — În Ungaria nu există un cod civil — se aplică dreptul usual.

În Transilvania se aplică codul civil austriac, abrogat și el în parte și înlocuit prin unele legi speciale votate pentru întreaga Ungarie.

Legea XXXI, despre dreptul matrimonial din 1895, — reglementează căsătoria și dispoziții speciale pentru căsătorii mixte, între diferite confesiuni.

Legea XX, din anul 1877 despre tutelă, curatelă și orga-

2) Vezi Degrea — *Scriseri juridice* — vol. III, o reproducere a discuțiilor ce a avut loc în congresul dela Anvers, în privința internaționalizării dreptului cambiar.

3) Vezi *Palatul de Justiție*, No. 5 și 6 din 15 Ianuarie și 1 Februarie 1919 st. v.

Din rezumatul dat de *Palatul de Justiție* se vede că congresul s'a ținut sub președinția d-lui Ion de Prêda și că au luat parte atât d-l D-r Iuliu Maniu, actualul președinte al Consiliului Dirigent, cât și d. D-r Aurel Lazăr, ministru de justiție în același consiliu.

Și nu se poate spune cel puțin că aceste legi

nizarea *oficiilor orfanilor*, modificată prin legea VI din 1885
 Legea XXIII din 1874, referitoare la majoritatea femeilor.
 Legea XVI din 1876, despre donațiuni și testamente.
 Legea XVI din 1894, despre procedura deschiderii moștenirilor și în fine.

Legea XXI din 1840 asupra *Cadastrului*.

Dreptul Comercial. — Există codul ungureșc pe care îl formează legea No. XXXVII din 19 Mai 1875, copiat în bună parte după Codul comercial german, afară de cambie și faliment. Nu conține dispozițiuni de drept maritim.

Cambia, are o lege specială, legea XXVII din 1876, modificată prin legea de adopțiune a Convenției dela Haga din 23 Iulie 1912; iar procedura cambială e reglementată prin circulara Ministerului de justiție din 1 Noembrie 1882.

Falimentul e reglementat de legea XVII din 29—30 Martie 1881, pusă în aplicare la 1 Ianuarie 1882. E o lege inspirată de legea austriacă din 1868 și cea germană din 10 Februarie 1877.

Legea XXII din 1874, modificată de legea XVII din 1881 se ocupă de *bancrută*.

Cekul, e reglementat prin o lege specială din 1908 (LVIII).

Procedura comercială e reglementată prin dispozițiune ministerială dată pe baza unei legi de autorizare din 1881.

Dreptul penal. — Legea XXXVII din 21 Iunie 1880, a pus în aplicare cele două coduri mai dinainte votate: codul crimelor și delictelor (Legea V, din 1878), codul contravențiunilor (Legea XL din 1879).

Tot în acest cod se cuprind și dispozițiile relative la delictele de presă, nefiind o lege specială. Codul face însă trimeți la unele texte din legea din 1848 asupra presei, cu privire la obligațiile și răspunderea tipografilor.

Pedeapsa cu moarte e acceptată între pedepse.

Juriul nu funcționa în Ungaria de cât pentru delictele de presă. Dela 1897 a fost introdus și pentru crimele politice și de drept comun (Legea XXXIII pusă în aplicare la 1 Ianuarie 1900 și modificată prin legea XIII din 1914).

Procedura penală. — Legea XXXIV din 1897 pusă în aplicare la 1 Ianuarie 1900, modificată prin legea XXXVI din 1908.

Legea VII din 1913 despre jurisdicția penală a minorilor (*tribunalele de copii*).

Legea XIII din 1914, despre modificarea procedurii juraților și recursul în nulitate.

Legea XIV din 1914, despre presă.

Procedura civilă. — E în vigoare legea I din 1911, pusă în aplicare prin legea LIV din 1912, cu începere dela 1 Ianuarie 1915, pentru afacerile ce vor intra după această dată și dela 1 Ianuarie 1916 și pentru afacerile pendinte dacă nu se vor fi judecat încă.

Această lege nu face în bună parte de cât să reproducă legile anterioare din 1868 și 1881. Aveau la început procedură scrisă cu interzicerea de a produce noi acte în apel. În urmă au modificat principiul.

Aceste legi mi-au fost procurate de bunul meu amic și coleg C. A. Rătescu, consilier la Înalta Curte de Casație și Justiție.

In Bucovina

Codul civil: Codul austriac din 1811 introdus în Bucovina la 1 Ianuarie 1812.

Procedura civilă: legea din 1 Mai 1781, modificată prin legea No. 56 și 67 din 27 Aprilie 1873. Alături de acest cod, e și un altul al procedurii grațioase sau necontencioase din 1854.

Codul de comerț din 1862; legea falimentelor din 1868, precum și regulamentul asupra schimbului din 1850. Toate aceste legi sunt copiate după legile germane cunoscute sub numele de: Codul asupra schimbului din Leipzig și codul de comerț din Nürnberg.

Codul penal din 1852; legea din 1 Aprilie din 1870 asupra

ar avea vre-o legătură cu sufletul poporului român din Ardeal și Bucovina, sau că s'ar fi format sub impulsivitatea necesităților lor economice și juridice, din contră sunt legi făcute pentru poporul ungar și austriac.

În Basarabia, unde s'a introdus deja și organizarea judecătorească după modul organizării din patria mamă, s'a și început o mișcare în sensul părerii noastre, toată populațiunea cerând introducerea legilor române, cerere care a fost urmată de introducerea deocamdată a codului penal și comercial⁷⁾.

Obiecțiunea ce s'ar putea face, că legile din vechiul regat, nu ar corespunde concepțiunii juridice a poporului din Ardeal, Bucovina sau Basarabia, privită din punctul de vedere mai înalt, nu are prea multă valoare, toate legile fiind mai mult, un precipitat al ideilor abstracte universale, decât expresiunea obiceiurilor și legilor locale anterioare.

Legea nu e istorie, ea e acțiunea reglementată și deaceia nu trebuie să țină prea mult la trecut, mai ales când acel trecut e imagina unor împilări și suferințe. În orice caz cred, că introducerea codului comercial și penal sunt în afară de discuțiune, care nu poate fi de cât pentru codul civil.

Și am convingerea că această schimbare nu va provoca cum s'ar putea crede nici un neajuns, nici o sguduire sau perturbare, nefiind în fond prea mari diferențe; iar acele instituțiuni juridice cari ar fi de prea mare utilitate și cari ar lipsi din codul nostru cum de ex. e *cadastrul* nu numai că trebuie menținute, dar introduse și generalizate imediat și la noi. Nici o dispozițiune din codul nostru civil nu se opune existenței cadastrului. Din contră ar fi cea mai nimerită ocaziune să'l avem fără cheltueli. Nu vă mirați! Avem poate trei părți din proprietăți, cu o posesiune în proprietate de 30—40 ani nediscutată, din cari cea mai mare parte sunt afectate la

închisorii celulare și legea din 25 Iunie 1886 asupra atențatelor anarhiste.

Procedura penală din 1873.

In Basarabia

Dreptul civil: Sunt dispozițiuni din cartea lui Armenopol pe cari Comisiunea din 1869, le-a intercalat în vol. X din «Svod zakonov», un rezumat al legilor imperiului în 15 volume.

Procedura civilă rusă din 20 Noembrie 1864 cu modificări ulterioare și care are 1709 articole.

⁷⁾ Vezi Revista «C.vântul Dreptății» ce apare la Chișinău.

Decretele-legi No. 1730 din 2 Mai 1919, publicat în «Monitorul Oficial No. 15 din 4 Mai 1919, modificat prin cel cu No. 2048 din 22 Mai 1919, publicat în «Monitorul Oficial No. 32 din 27 Mai 1919, pentru codul penal, proced. pen. și legile în legătură cu aceste coduri și No. 1731 din 2 Mai 1919 publicat în «Monitorul Oficial» No. 15 din 4 Mai 1919 pentru codul comercial și a câtorva legi în legătură cu acest codice.

creditele funciare: urban și rural. Ei bine, dacă o viitoare lege ar spune că toți acei proprietari cari pot dovedi că se găsesc în aceste condițiuni pot beneficia de avantajele cadastrului și că pot, în urma unui examen judecătoresc al actelor, să-și înscrie proprietatea în registru funduar, cestiunea ar fi rezolvită în parte, rămânând ca restul proprietarilor pe măsură ce vor întruni condițiunile să fie înscriși și ei. În acest mod s'a rezolvit cestiunea în Elveția prin noul lor cod civil.

Tot așa s'ar putea face și cu alte instituții ca: situațiunea juridică a femeii, oficiile orfanilor, tribunalele de copii etc. etc.

Iată cum cred că se pot pune imediat temeliile pe cari poporul român întregit să clădească și să cristalizeze viitoarea sa viață juridică și unire sufletească; și am credința că nu va fi o temelie subredă, mai ales că odată cu admiterea ei, asociem implicit forțelor noastre — în cari de altfel am toată încrederea — și acel inepuizabil fond al spiritului francez, căruia omenirea îi datorește pașii cei mari ai progresului.

Dar înlăturarea legislațiunei ungaro-germano-ruse și admiterea Codului napoleon în provinciile alipite, credem că e nu numai o cestiune de oportunitate juridică, ea ar avea și o mare importanță politică în actualele împrejurări.

Prin aceasta Poporul român va arăta latinității că înțelege să înlătore ultimele vestigii ale unei stăpâniri nedrepte și că se pune în situațiune a urmări și primi în viitor progresul geniului acestei ginți triumfătoare în dreptate, despre cari marele nostru bard național V. Alexandri, a scris neperitoarele versuri, azi mai adevărate ca ori când:

*Latina gintă e regină,
Intr'ale lumii ginte mari,
Ea poartă în frunte o stea divină,
Lucind din timpii seculari³⁾.*

I. Ionescu-Dolj

Consilier la Curtea de apel din București

CURTEA DE APEL CRAIOVA S. II

Audiența dela 12 Noembrie 1915

Președenția d-lui C. A. MITESCU, președinte

Deciziunea civilă No. 205

Baron Sitting von Tottleben cu Societ. «Valea Curpenului»

Competință. — Judecarea pe cale grațioasă a unei afaceri care trebuia judecată pe cale contencioasă. — **Apel.** — **Admisibilitate** (Art. 316 comb cu 324 și 56 pr. civilă și Art. 104 și 399 pr. civilă).

Creditor. — **Debitor.** — **Deconfitură.** — **Insolvabilitate notorie.** — Cine este obligat a face dovada? — **Vânzător.** — **Cumpărător.** — **Creanță.** — **Privilegiu.** — Dacă ne-

plata unor rate la termen atrage declararea în stare de deconfitură? (Art. 1025 C. civil și 382 al. d pr. civilă, Art. 1737 și 1169 C. civil).

1) *Căile de atac în contra unei hotăriri se regulatează după modul cum a fost judecată afacerea de instanța a cărei hotărire se atacă, oricare ar fi în realitate natura afacerii.*

Astfel, este admisibil apelul făcut pe cale grațioasă, în camera de consiliu, de o parte contra căreia și fără citarea sa se admisesse, pe cale grațioasă, o cerere făcută de creditorul sau de a fi declarat în deconfitură, de și această cerere trebuia introdusă și judecată pe cale contencioasă iar nu pe cale grațioasă, cum din eroare fusese introdusă și judecată de tribunal.

2) *Nu poate fi vorba de insolvabilitate notorie în sensul art. 1025 C. civil și 382 al. d pr. civ. din simplul fapt al neplăței la termen a ratelor unei datorii contractată printr'un singur act de creanță și către un unic creditor și care creanță se găsește garantată cu privilegiul vânzătorului prevăzut de art. 1737 al. 1 C. civil.*

3) *Creditorului, care afirmă insolvabilitatea debitorului și cere decăderea sa din beneficiul termenului prevăzut în contract, îi incumbă sarcina facerii dovezii, pe baza principiului din art. 1169 C. civil: că cel ce face o propunere în justiție, trebuie să o dovedească, iar nu debitorului să facă dovada solvabilității sale.*

Curtea deliberând,

Asupra apelului civil de față, făcut prin petiția înreg. la No. 6607, din 21 Octombrie 1915, de Sitting von Tottleben, din Sibiu, Austro-Ungaria, cu domiciliul ales pentru acest apel în București la I. Tacorian, strada Călușei No. 31, contra jurnalului cu No. 5704, din 20 Iunie 1914, al tribunalului Vâlcea, secția I-a, prin care se admite cererea făcută de D. I. Simian, din R.-Vâlcea, prin petiția înreg. la No. 19667, din 20 Iunie 1914, în calitate de reprezentant al societății «Valea Curpenului», cu sediul în R.-Vâlcea, și se încuviințează executarea prin comisie rogatorie la trib. Argeș a actului de tranzație autentificat de acel tribunal la No. 1134/913 și investit cu formula executorie No. 199/914, în snur cu actul de cesiune autentificat de trib. Argeș la No. 398/912, autorizându-se urmărirea și vânzarea cu licitație publică conform legii, a întregului material lemnos în picioare sau deja exploatat, ce se află în pădurea «Valea Curpenului» din județul Argeș, cum și a lemnelor aflătoare la ferăstrău și a tuturor instalațiilor de exploatare și în fine a tot ce formează fondul și dreptul de exploatare a pădurei «Valea Curpenului» cu toate drepturile cesionate în baza suscitatorilor acte, după ce în prealabil l'a considerat ca decăzut din beneficiul termenului, pe baza art. 1025 cod civil, pe motiv că ar fi căzut în deconfitură sau că cu fapta sa ar fi micșorat siguranțele ce prin contract dedese creditorului său; iar motivele apelului sunt:

1) Nulitatea jurnalului apelat, ca fiind dat fără paza formelor legale, necitat conform art. 382 combinat cu 383 pr. civilă;

2) Inducerea tribunalului Vâlcea în eroare de către Societatea «Valea Curpenului» care cerea consacrarea deconfiturei apelantului fără dreptul de apărare asupra stărei reale a solvabilității sale, căci polițele protestate

³⁾ În legătură cu această idee, în ultimul moment ziarele au publicat informațiunea că între națiunile aliate și amice, sau pus bazele «Uniunii Legislative» în scopul de a asigura raporturilor economice și comerciale o legislațiune uniformă și pusă în curent cu cele mai recente progrese ale dreptului.

în sumă de lei 24858,55 bani și sechestrul asigurător cerut și obținut de Banca Vâlcea în baza lor, derivă tot din afacerea de față și au fost date de apelant intimatului, conform actului de tranzacție în chestiune, așa că în cauză nu era alt creditor care să-l fi urmărit în executarea unei alte creanțe ci însăși Societatea «Valea Curpenului», iar sechestrul asigurător pentru datoria de 3718 lei, pretinsă de Carol Spek din R.-Vâlcea, era cerută desființarea lui, încă dela 22 Maiu 1914, ca fiind achitat;

Ascultând pe apelant în susținerea și dezvoltarea motivelor de apel, pe intimată în combaterea lor și în susținerile sale și pe d-l procuror general în concluziunile ce a pus în cauză și având în vedere petițiunea de apel, jurnalul apelat și toate actele și lucrările dela dosar, atât dela prima instanță cât și în instanța de apel;

Având în vedere că societatea intimată, prin avocatul său, în prima linie a susținut că apelul de față este inadmisibil, el fiind introdus pe baza art. 104 din pr. civilă, în contra încheierii dată de tribunalul Vâlcea pe cale grațioasă, însă cererea în chestiune supusă de societate rezolvirii tribunalului pe calea jurisdicțiunii grațioase, și asupra căreia s'a dat jurnalul apelat, recunoaște că nu avea caracterul de act grațios, ci contencios, căci prin el se urmărea stabilirea unui drept protivnic față cu apelantul și urma, după dispozițiunile art. 383 pr. civilă, ca apelantul să fie citat, ceea ce nu s'a făcut; că, odată stabilit că cererea nu se putea rezolva la prima instanță pe calea grațioasă, că apelantul nu poate avea altă cale de atac a jurnalului apelat de cât calea extraordinară a contestațiunii la execuțiunea silită potrivit art. 400 pr. civilă, mai ales că în speță, s'a și început execuțiunea silită a transacției în chestiune; că deosebit de aceasta, în fapt, deși execuțiunea s'a încuviințat la 20 Iunie 1914 însă comandamentul s'a făcut după 2 Iulie 1914, adică după scadența primei rate de 75000 lei, care a fost la 1 Iulie 1914, iar de atunci și până acum au mai scăzut încă două rate de câte 75000 lei fiecare, la 1 Ianuarie 1915 și la 1 Iulie 1915, așa că nu are motiv temeinic de a se plânge în contra jurnalului apelat, cel puțin pentru ratele scăzute până în prezent;

Având în vedere că la această obiecțiune apelantul arată că dânsul nu se plânge contra execuțiunii silită ci contra declarării lui în stare de deconfitură în contra dispozițiilor legii, care cerea citarea sa; că această declarație îl jignește în toate afacerile sale, pe cari le are cu alții; că de ar fi făcut contestație la execuțiunea silită, tribunalul nu se putea pronunța altfel de cum deja s'a pronunțat, pe cât timp jurnalul apelat rămâne valid; că calea apelului în contra citatului jurnal îi este deschisă conform art. 104 pr. civilă;

Având în vedere că cererea intimatului societății «Valea Curpenului» adresată la tribunalul Vâlcea secția I-a prin petiția integ. la No. 19667/914 și în deslegarea căreia s'a dat jurnalul No. 5704/914 atacat cu apelul de față, este necontestat un act de jurisdicțiune contencioasă, iar nu de jurisdicțiune grațioasă întrucât prin el se urmărește de numita societate stabilirea unui drept protivnic față cu apelantul, la care drept protivnic acesta se opune; că, prin urmare, jurisdicțiunea pe a cărei cale regulat urma să fie valorificat era jurisdicțiunea contencioasă, iar nu cea grațioasă prevăzută prin art. 104 pr. civilă;

Având în vedere că este de examinat, dacă o cerere de natură a fi rezolvată pe calea contencioasă, și care a fost totuși considerată sau interpretată de partea care a introdus și de instanța care a rezolvat-o ca o cerere de natură grațioasă și ca atare s'a dat greșit deslegare pe calea jurisdicțiunii grațioase, poate fi atacată acea deslegare, de partea jignită, pe calea ordinară a apelului?

Având în vedere că printre principiile organizațiunii noastre judecătorești este și acesta că toate jurisdicțiunile sunt grupate două câte două, astfel ca să fie două grade de jurisdicțiune, ceea ce înseamnă ca să poată face apel contra unei hotărâri date de un tribunal in-

ferior la un tribunal superior (G. G. Tocilescu, Curs de proc. civilă, vol. I, partea I, pag. 80 și 93);

Ca, apelul fiind de drept, regula generală este că tribunalele civile nu judecă afacerile ce le sunt supuse, de cât cu drept de apel, adică cu facultatea pentru părți de a cere la Curtea de Apel reformarea hotărârii date de tribunalul de prima instanță; trebuie un text de lege formal și precis ca să interzică dreptul de apel pentru ca hotărârea tribunalului să fie dată în ultima instanță. În caz de îndoială, această îndoială, trebuie să se rezolve în favoarea regulii generale că există două grade de jurisdicțiune (G. G. Tocilescu, Ibidem, Vol. I, partea II-a, § 129, pag. 157 și vol. III, pag. 4);

Că, dreptul de apel este deschis formal atât pentru jurisdicțiunea contencioasă (art. 316 comb. în 324 și 56 pr. civilă) cât și pentru jurisdicțiunea grațioasă (art. 104 pr. civilă), pentru a se permite de a se corije eroarea sau nedreptatea care se poate strecura în hotărârea primilor judecători (G. G. Tocilescu, Ibidem, Vol. I, partea I, pag. 94);

Având în vedere că acestea fiind principiile organizațiunii noastre judecătorești, nu se vede pentru ce s'ar refuza dreptul de apel, calea ordinară de atac a hotărârilor și încheierilor judecătorești în genere, atunci când prin eroare s'ar amesteca și judeca materii de natură grațioasă, ca în speță, și vice versa și atunci când acest mijloc de atac este anume și formal deschis în ambele aceste materii, cum mai sus s'a arătat, pentru a se corije eroarea sau nedreptatea ce ar putea să se strecoare în hotărârea primilor judecători;

Având în vedere că și înalta noastră Curte de Casație prin două deciziuni a consacrat principiile mai sus expuse stabilite de doctrină astfel:

1. S'a decis că căile de atac în contra unei hotărâri, se regulează după modul cum a fost judecată afacerea de instanța a căreia hotărâre se atacă, ori care ar fi în realitate natura afacerii; a decide altfel, ar fi a da putere retroactivă unei interpretări intervenită în urmă și a surprinde pe partea protivnică, care a urmat directivele indicate de partea adversă; așa dar, dacă acțiunea a fost intentată și judecată de prima instanță ca o acțiune civilă, termenul de apel în contra sentinței tribunalului este acel prevăzut de codul de procedură civilă iar nu de codul de comerț (Cas. III decizia 59 din 6 Febr. 1912 în «Săptămâna Juridică» Anul I. No. 16/912 § 217, pag. 252. în acelaș sens Cas. III, decizia 61/912 în «Curierul Judiciar» No. 18/912, pag. 216);

2. S'a decis că tribunalul dă o hotărâre viciată pentru lipsa de procedură când judecă în camera de consiliu, pe calea procedurii grațioase, cererea de trimitere în posesie al legatarilor universali, deși rudele de sânge se opuneau la această cerere și cereau la rândul lor să fie ei trimiși în posesie, pe motiv că testamentul este nul, această cerere, în asemenea împrejurare, urma să fie judecată în ședință publică, în conformitate cu regulile de procedură contencioasă ordinară, cum rezultă din art. 653 și 891 cod. civil combinate cu art. 104 pr. civilă și cu expunerea de motive relativă la acest articol;

Că, cu toate acestea, dacă s'a făcut apel în contra acelei hotărâri a tribunalului și Curtea de Apel a judecat din nou cererea de trimitere în posesie, de data asta în ședință publică și contradictoriu cu părțile, în acest caz viciul de procedură, de care era izbită hotărârea primei instanțe, s'a acoperit în virtutea efectului devolutiv al apelului (Cas. I, decizia No. 612 din 25 Septembrie 1912. «Săptămâna Juridică», anul I. No. 40/912, § 696, pag. 632);

Că apropiate la speța de față cele stabilite prin jurisprudențele de mai sus ale paltei Curții de Casație, rezultă neîndoios că, în speță, există neapărat drept de apel, care se reglementează în ce privește termenul, dupe regulile procedurii grațioase prevăzute prin art. 104 proc. civilă, după care s'a pornit și judecat cererea la prima instanță, și mai rezultă că, în virtutea efectului devolutiv al apelului, Curtea de apel este datoare

ca, judecând din nou cererea după adevăratele reguli de procedură, să îndrepteze și să acopere astfel vițiul de procedură, de care se găsește izbită hotărârea primei instanțe;

Având în vedere că susținerea intimății societății «Valea Carpenului» cum că singura cale de atac ce ar avea apelantul Sitting von Tottleben, pentru a se schimba sau modifica jurnalul apelat, ar fi contestațiunea la execuțiunea silită, conform art. 409 pr. civilă, nu poate fi întemeiată, pentru motivul că contestațiunea la execuțiunea silită fiind o cale de atac extraordinară, ca măsură excepțională, nu se poate face uz de ea, de cât în cazul anume arătat de lege, (G. G. Tocilescu, *Ibidem*, Vol. III, pag. 6 și 7), acel al începerii urmăririi execuțiunei silite (art. 399 și urm. proc. civilă); iar până atunci este inadmisibil a se lăsa cel jignit printr-o judecată, poate eronată ori nedreaptă, fără nici un mijloc de a putea recurge la îndreptarea erorii ori înlăturarea nedreptății care pe nedrept îl jignește;

Că, prin urmare, calea apelului ca mijloc ordinar de atac, este totdeauna deschisă, independent de începerea urmăririi execuțiunei silite care, odată ivită, poate da naștere la calea extraordinară de atac a contestațiunei la execuțiunea silită, fără a stinge sau paraliza calea preexistentă a apelului, și aceasta pentru că legea o prevede formal, doctrina o stabilește și jurisprudența o consacră, cum mai sus s'a arătat;

Pentru aceste motive, Curtea, constată în speță că există dreptul de apel și deci apelul de față este admisibil și se primește ca atare;

Având în vedere că odată primită admisibilitatea apelului de față, caută a se examina acum dacă în fond el este fondat;

Având în vedere că societatea intimată «Valea Carpenului» prin petiția ce a adresat tribunalului Vâlcea secția I, la 20 Iunie 1914, înreg. la No. 19667/914, a depus actul de tranzație autentificat de tribunalul Argeș la No. 398/912, din care se constată că avea de primit de la debitorul ei d-l Baron Sitting von Tottleben, următoarele sume: Lei 8700 garanții depuse de societate la C. F. R. pe care debitorul era obligat prin actul de tranzație a i le plăti până la 15 Ianuarie 1914, lei 24854,55 bani ce urmă să-i plătească după niște acceptate ale debitorului emise conform actului de tranzațiune ajunse la scadențe, deci ambele aceste sume în valoare totală de lei 35554,55 bani, devenite atunci exigibile, în plus suma de lei 370000 de plătit în rate de câte 75000, la termenele de 1 Iulie și 1 Ianuarie al anilor 1914, 1915 și 1 Iulie 1916 această ultimă rată de 70000 lei, toate aceste sume constituind restul din plata prețului privilegiat al pădurei «Valea Carpenului», ce i-a vândut pentru exploatare d-lui Baron Sitting von Tottleben, prin actul de cesiune autentificat de tribunalul Argeș la No. 398/912 și transcris la No. 1709/912, și cum cumpărătorul se găsește actualmente în stare de insolabilitate notorie, după cum stabilește cu certificate și anume: No. 8314/314 al corpului de portărei Vâlcea, de protestul a 4 cambii în valoare totală de lei 24858,55 bani, No. 23910 și 23910/314 ale grefei trib. Vâlcea secția I-a, de înființare de sechestre asigurătoare, cerute unul de Banca Vâlcea și altul de Carol Speak din R-Vâlcea, până la concurența sumei de lei 3718, a cerut ca debitorul sus numit, să fie declarat decăzut din beneficiul termenului, conform art. 1025 cod civil, ca unul ce se găsește căzut în deconfitură, și să se încuviințeze executarea în totul a acestei tranzații, încuviințând vânzarea cu licitație publică, conform legii, a întregului material lemnos în picioare sau deja exploatat ce se află în pădurea «Valea Carpenului», din jud. Argeș, cum și a lemnurilor aflătoare la ferăstrău și a tuturor instalațiunilor de exploatare și, în fine, a tot ce formează fondul și dreptul de exploatare a pădurei «Valea Carpenului», cu toate drepturile cessionate în baza suscitatorilor acte, cerere care, pe baza actelor depuse și fără citarea părților, s'a admis de trib. Vâlcea, secția I, prin

jurnalul No. 5704 din 20 Iunie 1914, atacat cu apelul de față;

Având în vedere că apelantul Sitting von Tottleben astăzi în apel dovedește cu certificatele corpului de portărei Vâlcea No. 11490 și 11491/915 aflate la dosar, că polițele în sumă totală de lei 24858,55 bani, protestate de Banca Vâlcea și pe baza cărora s'a cerut sechestrul asigurător, pe averea sa, erau emise de apelant în ordinul societății intimății «Valea Carpenului» și scontate de aceasta Bancii Vâlcea, deci erau datorie a apelantului către societatea «Valea Carpenului» rezultă din actul de tranzație în chestiune, și că sechestrul asigurător de lei 3718, cerut și obținut a se înființa pe averea apelantului de Carol Speak din R-Vâlcea, era deja cerută desființarea lui de către același Carol Speak încă de la 22 Maiu 1914, ca fiind achitat, anterior cererii societății de a se constata starea de deconfitura a apelantului;

Având în vedere că intimata Societatea «Vale Carpenului» prin avocatul său d-l M. Oromolu, recunoaște ca exacte cele susținute și dovedite de apelant cu privire la aceste puncte, însă susține că starea de insolabilitate notorie a apelantului, rezultă din faptul că d-sa, până în prezent, n'a plătit nimic din sumele ce se găsesc scăzute și pe cari le datorează din actul de tranzație în chestiune, fără a dovedi cu nimic că apelantul ar datora și altor creditori sume de bani, pentru plata cărora ar fi executat prin hotărâri, ori că apelantul prin fapta sa ar fi micșorat asigurările date, ori că a fugit sau că risipește averea sa, pentru ca aflându-se în vreunul din cazurile prevăzute prin art. 382 pr. civilă să piardă beneficiul termenului, conform art. 1025 cod civil;

Că nu poate fi vorba de insolabilitate notorie în sensul art. 1025 c. civil și al art. 382 alin. d din pr. civ. din simplul fapt al neplății la termen a ratelor unei datorii contractată printr'un singur act de creanță și către un unic creditor, cum este în speță cu datoria de plătit societății «Valea Carpenului» pe baza actului de tranzație autentificat de trib. Vâlcea la No. 1134/913 și care creanță se găsește garantată cu privilegiul vânzătorului prevăzut prin art. 1737 No. 1 cod. civil;

Că apelantului debitor nu-i incumbă a face el proba solvabilității sale, ci intimata îi revine a face dovada pretenției nesolvabilități a debitorului, conform principiului din art. 1161 c. civil în materie de probațiune, că cel ce face o propunere înaintea justiției, trebuie să o dovedească;

Că, nici susținerea intimății societății, cum că apelantul nu are motiv a se plângeră contra hotărârii tribunalului, care s'ar menține prin faptul că astăzi se găsesc scăzute și neplătite ratele dela 1 Iunie 1914, Ianuarie și Iulie 1915, întrucât faptul pentru care se plângeră apelantul și contra căruia protestează, este declararea sa de către justiție ca fiind căzut în deconfitură, fapt nedovedit și care ca atare, pe nedrept îl jignește în interesele sale atât cu intimata care-l execută pentru tot, ca decăzut din beneficiul termenului cât și cu alții cu cari se găsește în relațiuni de afacere și chiar moralmente;

Că, deci, din toate cele de mai sus, apelul de față se dovedește întemeiat și cată a se admite ca atare, iar ca consecință, a se infirma în totul jurnalul apelat No. 5704 din 20 Iunie 1914 al trib. Vâlcea secția I.

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier Dardanian Niculescu, de acord cu concluziunile d-lui procuror, Curtea, în majoritate, admite apelul, etc.

(ss) P. Patriciu, B. Brezianu, D. Niculescu.

(s) Grefier, I. Bobeanu

Opinie

Având în vedere că din dezbaterile urmate și actele prezentate de părți se constată în fapt că Societatea în nume colectiv «Valea Carpenului», reprezentată prin Damitra I. Simian, a depus spre executare un act de

tranzacție investit cu formula executorie, împreună cu un act de cesiune, din care rezultă că avea a primi mai multe sume de bani dela apelantul Baron von Tottleben, datorite la diferite termene, ca rest din plata prețului privilegiat al pădurei «Valea Curpenului», vândut apelantului prin actul de cesiune arătat mai sus;

Că sumele datorite cu termene, deși neajunse la scadență, intimata a cerut ca să se admită executarea actului de tranzacție, pentru că apelantul fiind în stare de insolvabilitate, a pierdut beneficiul termenului, iar tribunalul Vâlcea prin jurnalul atacat cu apel, pe temeiul unor acte prezentate de intimata societate «Valea Curpenului», fără chemarea apelantului, a admis cererea și pe temeiul art. 411 pr. civ. a ordonat executarea și urmărirea apelantului;

Având în vedere că apelantul cere anularea jurnalului de executarea actului de tranzacție, prin care este lipsit de beneficiul termenelor de plată, pe motiv că nu a fost citat de tribunal spre a dovedi că nu este în stare de insolvabilitate, iar intimata susține mai întâi că apelul este inadmisibil;

Considerând că este afară de orice îndoială, că pierderea beneficiului termenului de plată, acordat unui debitor printr'o hotărâre judecătorească, sau printr'un act autentic sau tranzacție, investite cu formula executorie, în caz când s'ar găsi în stare de insolvabilitate, trebuie stabilit de judecată, în mod contradictor, cu citarea părților în termen scurt, ceiace nu s'a făcut de tribunalul Vâlcea, după cum rezultă din încheierea atacată cu apel;

Considerând însă că ceiace urmează a se stabili, este dacă acest jurnal poate fi apelat pe cale grațioasă, conform art. 104 pr. civilă sau că, având de obiect și o urmărire silită, apelantul, ca parte vătămată prin această urmărire, trebuie să se opună la executare potrivit art. 399 și următori din procedura civilă;

Considerând că procedura grațioasă în camera de chibzuire, se urmează conform art. 104 pr. civilă pentru rezolvarea cererilor făcute de cei interesați, prin care nu se urmărește stabilirea, cum zice legea, a unui drept protivnic față de părțile în cauză, adică nu are în genere caracter contradictor, căci în asemenea caz, trebuie urmată calea contencioasă făcând o cerere în judecată cu chemarea părților potrivit art. 66 al I pr. civilă;

Considerând că potrivit acestui principiu stabilit de lege, dacă se examinează cererea făcută de intimata societate în nume colectiv «Valea Curpenului» dela prima instanță și admisă de tribunal prin jurnalul atacat cu apel, se vede că nu are caracterul cererilor pe care legiuitorul proc. civile le-a avut în vedere că s'ar putea rezolva pe calea procedurii grațioase, fiindcă tribunalul stabilind decăderea din beneficiul termenului a apelantului, a ordonat urmărirea și vinderea averii lui potrivit art. 411 pr. civ.

Că, așa fiind, o urmărire ordonată conform regulilor prevăzute de procedura civilă pentru executare silită, nu se poate înlătura de cât pe calea contestațiunii la acea executare, făcută la instanța care a ordonat; a se admite că o asemenea opunere s'ar putea face de partea vătămată pe calea apelului, conform art. 104 pr. civilă, ar fi ca pe calea această grațioasă, să se judece și să se stabilească drepturile protivnice ale părților în contra intențiunii legiuitorului, transportându-se astfel afacerile cu caracter contencios, a se judeca pe calea procedurii grațioase, unde hotărârilor date, legiuitorul procedurii civile, nu a înțeles a le recunoaște în genere puterea autorității lucrului judecat;

Pentru aceste motive, fără a mai discuta celelalte întâmpinări făcute în fond de către apelant, suntem de părere a se respinge apelul ca inadmisibil.

(ss) C. A. Mitescu; Al. Radian.

NOTA — Curtea de apel, în deciziunea de mai sus, rezolvă două chestiuni interesante și anume:

dacă se poate face apel contra unei hotărâri date pe calea jurisdicțiunii grațioase (art. 104 pr. civ.) într'o afacere de competența jurisdicțiunii contencioasă și în al doilea rând, dacă decăderea de termen, ce rezultă din deconfitură (insolvabilitatea unui necomerciant) se produce de plin drept sau trebuie cerută în justiție, și care sunt semnele deconfiturerii.

Chestiunile acestea de drept, au fost judecate în speța următoare: un creditor cu termen, cere tribunalului să declare pe debitorul său în deconfitură și deci decăzut din beneficiul termenului și în consecință să ordone executarea actului său de creanță, investit cu formulă executorie. Tribunalul încuviințează cererea fără citarea debitorului, ordonă executarea actului și în consecință se fac actele de urmărire silită a averii debitorului.

Contra jurnalului, prin care se încuviințează cererea creditorului, se face apel, susținându-se de debitor, că nu se plânge contra urmăririi, ci contra declarării în stare de deconfitură.

Curtea în majoritate, admite apelul ca întemeiat, minoritatea fiind de părere că, fiind vorba de o executare, singura cale de atac nu era de cât calea contestațiunii la executare, astfel că apelul ar fi inadmisibil.

Chestiunea jurisdicțiunii grațioase, a limitelor competenței sale și a căilor de atac se prezintă des înaintea instanțelor noastre judecătorești.

În jurisdicția grațioasă intrând rezolvirea drepturilor, care nu ar fi protivnice cuiva, actele judecătorești de natură grațioasă sunt mai mult acte de *imperium* decât de *jurisdictio*, acte de tutelă judecătorească, de supraveghere în interesul ordinii publice¹⁾, acte care nu pot atinge într'un nimic drepturile terților.

Aceste acte, deși încuviințează o măsură sau oprește un lucru, nu pot fi opozabile părților, care nu au luat parte la ele, întrucât le-ar atinge, drepturile lor și nu pot avea deci în această privință autoritate de lucru judecat²⁾.

Orice altă persoană, ale căror drepturi ar fi atinse, printr'un act de jurisdicție grațioasă, poate deci să îi discute valabilitatea și neopozabilitatea, întrucât o privește și o interesează. În principiu, în jurisdicția grațioasă ca și în cea

1) Autorizarea femeiei măritate (art. 624, 628 pr. civ. 200 c. c. și 1259 c. c.); divorț (art. 219 c. c.); arestarea copilului de către tată (art. 330 c. c.); punere de pecetii, inventar etc. (art. 654 pr. civ.); constatarea stărei materiale a testamentului (art. 892); punerea în posesie a moștenitorilor (art. 653 și 891 c. c.); autorizarea moștenitorului beneficiar (art. 702 c. c.); propriere (455 pr. civ.); sechestrul (610 pr. civ.); ridicări de sechestrul (908 c. civ. și 617 pr. civ.); adopțiune (309 c. civ.); tutela (343 și urm. c. civ.); absența (98 c. civ.); dotă (1253 c. civ.); liberări de bani etc.; V. și Garsonnet, VIII, ed. II 2975 și urm.; Glasson I, ed. II, p. 54.

2) V. René Japiot, Défaut d'autorité de chose jugée du jugement gracieux et ses conséquences, Revue trimestrielle de droit civil, p. 781. 1912; C. cas. s. I. decizia 376 din 21 Iunie 1916. Alexandrescu, VII, p. 480.

contencioasă, orice persoană interesată poate interveni la instanța, unde s'a adresat o cerere și să o discute, contestând dreptul părții, care a făcut cererea.

a) În asemenea caz, dacă cererea este de competența jurisdicțiunii grațioase [act de imperium: tutelă, fond dotal, autorizări etc.] instanța va putea asculta părțile: «pentru cuvenitele lămuriri, cum se exprimă art. 104 al 2 pr. civ.

În contra unei asemenea hotărârei [jurnal], dată de prima instanță, atât partea, ce a făcut cerere, cât și părțile, cari au intervenit sau au fost chemate, pot face apel la instanța superioară în grad, potrivit art. 104 al. 3 pr. civ., care consfințește și în materie de jurisdicție grațioasă principiul că orice act în justiție este susceptibil, în principiu, de două grade de jurisdicțiune.

În cazul când partea interesată nu a fost chemată sau nu a intervenit, nimie nu o poate împiedeca ca, pe calea directă a apelului, în contra actului de jurisdicție grațioasă a primei instanțe să își exercite dreptul său.

b) Dacă însă, cererea, făcută pe calea jurisdicției grațioase este de natură a urmări stabilirea unui drept protivnic, partea interesată de sigur că poate interveni, și atunci ia naștere un litigiu, care nu mai poate fi rezolvat decât pe calea contencioasă prevăzută de art. 66 pr. civ.³

Partea, împotriva căreia s'a stabilit un drept protivnic pe calea jurisdicțiunii grațioase, va putea face însă direct apel, deși n'a fost citată și nici nu a intervenit la prima instanță?

Desigur, că partea interesată va putea ori când, chiar incidental, să discute valabilitatea actului, care o păgubește și care nu îi poate fi opozabil, întrucât stabilește un drept protivnic.

Nimic însă nu se opune, ca, dacă are interes, să facă apel direct la instanța superioară în contra actului primei instanțe.

Articolul 104 al. 3 pr. civ. acordă acest drept, potrivit principiului că orice act de justiție este susceptibil de două grade de jurisdicțiune.

Cum se va urma judecata într'un asemenea apel?

Curtea de apel în majoritate rezolvă chestiunea în sensul că apelul trebuie făcut potrivit art. 104 pr. civ., întrucât astfel a fost judecată cererea, făcută înaintea primei instanțe, dar, că cererea trebuie judecată, în mod contradictoriu (art. 66 pr. civ.) ca un adevărat litigiu, acoperindu-se vițiul, de care se găsește isbită hotărârea primei instanțe.

3) C. Cass. I, decizia 642 din 25 Sept. 1912 (Săptămâna juridică 40, 1912), cu privire la cererile contestate de punere în posesie a unei succesiuni. Jurisprudență constantă în acest sens. Contra: Trib. Ilfov I. 7 Mai 1912, Dr. 41/913.

Credem că făcându-se distincțiune între modul și termenul cum se exercită calea de apel pe de o parte și modul cum trebuie judecat apelul, se dă o interpretare greșită textelor de procedură, care regulează materia jurisdicțiunii grațioase.

Curtea se întemeiază în ceea ce privește modul de exercițiu al apelului și termenul pe faptul că în mod constant s'a hotărât⁴) că în contra unei hotărâri, căile de atac se vor stabili după modul cum afacerea a fost judecată la prima instanță, pentru ca părțile, care au urmat o directivă, să nu fie surprinse și să nu se dea altfel un efect retroactiv unei alte interpretări în privința naturii afacerii, dedusă în judecată⁵).

Fără îndoială că principiul pus de Curte este exact. Apelul, făcut în contra unui jurnal, dat pe calea jurisdicțiunii grațioase, trebuie făcut potrivit dispozițiilor art. 104 pr. civ., în conformitate cu care s'a judecat cererea de prima instanță.

Dar consecința principiului este că și afacerea trebuie judecată, tot astfel cum a fost judecată la prima instanță, adică tot pe calea jurisdicțiunii grațioase.

A schimba în a doua instanță modul de judecare și a schimba caracterul de grațios al unei cereri în acel de contencios, este a nesocoti legea timbrului în ceea ce privește taxele cererilor în justiție, taxe deosebite în cererile grațioase de cele de natură contencioasă, a lipsi pe o parte de beneficiul unui grad de jurisdicțiune și a acoperi un vițiu de procedură «rationae materiae» prin efectul devolutiv al apelului, ceea ce este inadmisibil.

Intr'adevăr, cererea făcută pe calea jurisdicțiunii grațioase și urmărind stabilirea unui drept protivnic, nu intră, din cauza naturii afacerii, în competența jurisdicțiunii grațioase (incompetența rationae materiae).

Apelul, făcut o parte, al cărui drept este atins se exercită potrivit art. 104 pr. civilă și el trebuie judecat în conformitate cu acest text, astfel cum a fost adresată cererea primei instanțe.

Apelul trebuie să se mărginească a examina dacă afacerea era sau nu de natură grațioasă și în caz negativ să reformeze actul primei instanțe, întrucât aceasta nu era competentă din cauza naturii afacerii (incompetența rationae materiae)⁶).

4) Cas. III, decizia 59, 6 Februarie, 1912. (Săptămâna juridică No. 40/912). Cas. III, decizia 61/912 cu nota D-lui R. C. Benișache, *Curierul Judiciar* 18/912.

În materie de perimare însă, Curtea de casație (decizia III, No. 326 din 3 Iunie 1916) decide că trebuie examinată natura juridică a afacerii iar nu denumirea acțiunii dată de părți sau de instanță.

5) Se observă că este vorba de judecarea unor afaceri comerciale ca afaceri civile, ceea ce se poate acoperi potrivit art. 108 pr. civ. nefiind vorba de o incompetență absolută.

6) Acest principiu exact pus de Curtea de casație, nu este admis în toate consecințele lui. Astfel Curtea de casație, socotește că

Actul primei instanțe urmează deci să fie reformat pentru lipsa de competență, fără a se cerceta fondul afacerii⁷⁾.

Această soluție este singură conformă cu regulile de procedură, căci competența „rationae materiae” nu se poate acoperi nici prin voința părților, fiind chestiune de ordine publică.

Pe lângă aceste, nu se poate răpi părții, care a făcut apel și care nu a fost chemată sau nu a intervenit la prima instanță, dreptul să aibă două grade de jurisdicțiune. În sfârșit chestiunea de ordin fiscal, poate crea dificultăți, întrucât cererile de natură grațioasă și căile de atac în aceste materii sunt impuse la alte taxe decât cele de natură contencioasă.

Iată de ce credem că Curtea de apel, în deciziunea de mai sus nu avea să cerceteze decât dacă în actul de jurisdicțiune grațioasă, atacat în apel, s'au stabilit drepturi protivnice, în care caz actul trebuia reformat pentru necompetență, rămânând părții calea contencioasă pentru stabilirea dreptului pretins⁸⁾.

Minoritatea Curței de apel socotește că, întrucât cererea tindea la o executare, care și începuse a se înfăptui, calea admisibilă nu era aceea a apelului, ci a contestațiunii la executare.

De sigur că, în speță, această cale era mai normală întrucât se tindea la reformarea unui act, prin care se ordonase o executare care începuse deja și hotărârea de deconfitură, nefiind un act necesar pentru decăderea din termen după cum vom arăta mai jos.

II. A doua chestiune rezolvată de Curte, în deciziunea de mai sus, este cea dacă pentru a se obține decăderea de termen trebuie ca deconfitura (insolvabilitatea unui comerciant) să fi făcut obiectul unei hotărâri judecătorești.

Chestiunea deconfiturei vine rar în discuțiune înaintea instanțelor judecătorești și asupra ei la noi nu cunoaștem nici o jurisprudență.

Curtea din Craiova este de părere că deconfitura trebuie hotărâtă de justiție.

Majoritatea Curței găsim că ea trebuie să formeze obiectul unei desbateri, discută chestiunea deconfiturei în fapt, deși cererea creditorului nu urmărea în principal decât executarea creanței sale

în acest caz nu ar fi vorba de o incompetență, ci de o nulitate de procedură, care s'ar putea acoperi prin efectul devolutiv al apelului. (Cas. I, decizia No. 642 din 25, Septembrie 1912, Săptămăna juridică 40/912).

7) A se vedea în acest sens deciziunea 376 din 21 Iunie 1916, Curtea de casație, s. I, Jurisprudența Română, No. 12/919.

8) Nu facem decât să discutăm principiul, căci în speță credem că nu era un act de jurisdicțiune contencioasă.

Creditorul cerea executarea unei creanțe cu termen, pe motiv că debitorul ar fi în deconfitură. Scopul cererei, întruvințate de tribunal, era executarea actului, cease se putea acorda pe răspunderea creditorului (analogie text art. 616 pr. civ.), fără a se discuta deconfitura și a o stabili prin hotărâre, care credem de altfel, că nu este nici necesară în această materie.

cu termen, iar deconfitura debitorului, era numai motivul cererei.

Minoritatea Curței însă găsim că apelul este inadmisibil, întrucât debitorului îi era deschisă, în fața unei executări începute, calea contestațiunii, nu discută deconfitura, dar admite ca principiu necontestat că pierderea beneficiului de termen legată de insolvabilitatea unei persoane necomerciante, trebuie să rezulte dintr-o hotărâre.

Deconfitura este starea de insolvabilitate a unui comerciant, și este prevăzută de art. 1025 C. civ., care arată efectul principal al deconfiturei și anume pierderea termenului. «Debitorul nu mai poate reclama beneficiul termenului, când este căzut în deconfitură», zice art. 1025 C. civ.⁹⁾

În Codul francez art. 1188 (coresp. art. 1025) vorbește de faliment, însă lucrările preparatorii¹⁰⁾ că cuvântul «faillite» nu a fost luat în sens restrâns, ci cu înțelesul larg cuprinzând toate situațiunile, în care un debitor nu poate face față angajamentelor, și toți autorii sunt unanimi a recunoaște acest lucru¹¹⁾.

Față de faptul că falimentul adică starea declarată de insolvabilitate a unui comerciant este obiectul unei proceduri speciale a legii comerciale¹²⁾, ne vom mărgini numai la starea de deconfitură (insolvabilitatea unui comerciant).

Trebuie cerută și declarată stare de deconfitură ca și starea de faliment sau nu?

Iată chestiunea ce s'a pus în doctrină și care a fost foarte rar rezolvită de jurisprudență. Deconfitura nu este organizată de legile noastre. Nici un text nu obligă pe creditor să se adreseze Tribunalului. Codul civil în art. 1025 zice numai că debitorul nu mai poate reclama beneficiul de termen.

Legiuitorul nu se adresează creancierului ca să îi încuviințeze decăderea, ci debitorului pentru a-i interzice să se puie la adăpostul termenului.

Scopul dispozițiunii art. 1025 c.c. este să se admită creditorul să participe imediat la împărțirea valorii bunurilor debitorului, pentru a nu fi păgubit până la expirarea termenului.

Lucrul este și explicabil, căci termenul acordat de creancier debitorului este socotit că are ca fundament încrederea în solvabilitatea acestuia.

Când această solvabilitate încetează și prețul

9) Legiuitorul vorbește uneori de deconfitură, alte ori de insolvabilitate art. 1025 c. c. (art. coresp. 1188 c. civ. fr.); art. 1257 al. 2; art. 1552 al. 3 c. c., 1823 c. c., 1523 al. 4 c. c., 1673 c. c., 128 pr. civ., 382 al. d pr. civ.).

10) Fénét, Travaux préparatoires du code civil, t. 13. p. 69; Demolombe, Traité des contrats, t. 2, N. 667.

11) Larombière, Théorie et pratique des obligations, art. 1188, N. 3; T. Huc, VII, 287; Laurent, XVII, 195; Baudry, II, 957; Aubry, t. 4, p. 88; Lyon-Caen și Renault, Dr. Comm., VII, 257; Alexandresco, t. VI, p. 124 și notă; Jurisprudența: D. P. 69; 2. 206; D. P. 73, 2. 206.

12) Art. 715 c. com. și art. coresp. 444 c. com. fr.

bunurilor este distribuit între creancieri, desigur că și creancierul cu termen poate veni la distribuire, deși termenul datoriei nu a expirat¹³⁾.

Pe lângă lipsa de text în privința deconfiturei, se adaugă și argumentele de analogie.

Codul civil stabilește două feluri de decăderi. Unele de plin drept, ex: art. 347 prevede decăderea mamei din tutelă, dacă se remărită fără a încunoștiința consiliul de familie sau art. 712, care prevede decăderea din beneficiul de inventar în caz de ascundere de lucruri succesoriale. Alte decăderi sunt consecința unor hotărâri judecătorești, ex: pierderea uzufructului în caz de abuz.

Din examinarea situațiilor, când decăderea este de plin drept, se desprinde idea că legea pronunță decăderea când chestiunea este simplă, și susceptibilă de o soluțiune.

Din contra, când faptele de apreciat sunt complexe și chestiunea este susceptibilă de soluțiuni multiple, legea dă judecătorului să hotărască decădere. Chestiunea deconfiturei este simplă și ușor de verificat.

Desigur ca și în cazul insolabilității, realitatea faptelor poate fi obiectul unei contestațiuni din partea persoanelor interesate, dar posibilitatea litigiului nu împiedică ca datoria să devină exigibilă de plin drept, decăderea de termen fiind legală și rezultând din text, sub condițiunea bine înțeles a verificării faptului de către judecător, în caz de contestație.

Decăderea din termen în cazul deconfiturei, are deci un scop echitabil ca să permită creancierului să participe la împărțeală cu ceilalți creditori, fără ca termenul să fie un obstacol.

Tradiția părea în acest sens și chestiunea pare că n'a fost agitată printre autori¹⁴⁾.

În ultimul timp însă, Curtea de Casație franceză s'a pronunțat în sensul că decăderea nu se produce de drept, ci trebuie cerută în justiție¹⁵⁾ și autori care admit soluțiunea sunt de părere că efectele hotărârei trebuie să se producă, din ziua pronunțării hotărârei, deci fără retroactivitate¹⁶⁾.

Teoria deconfiturei a fost dezvoltată, cu multă strălucire de Ernest Pannier¹⁷⁾, care explică declararea deconfiturei ca o rezoluțiune a convențiunei, potrivit principiului comun (art. 1020 C. c.) motivul fiind că debitorul a pierdut solvabilitatea, pe baza căreia creditorul dăduse termen.

13) Pothier, Traité des obligations (No. 234 și 235).

14) Planiol, Droit civil, vol. II, ed. 1re, p. 28, N. 366.

15) Decizia, 30 Martie 1892, D. P. 92, I. 281, cu nota Prof. M. Planiol.

16) Aubry et Rau (4^{ed}) t. 4, p. 228; Larombière, Théor. et prat. des oblig. t. 5, sur l'art 1291, N. 27; Nota M. Labbé sub Cass. 30 Martie 1892; Alexandresco, vol. VI, p. 132. S. și D. 92, I. 481 și D. P. 1908, I. 408.

17) Ernest Pannier, Des conséquences juridiques de la déconfiture, p. 250.

După cum bine observa însă M. Planiol¹⁸⁾, art. 1025 face parte din altă secțiune în distribuția articolelor codului și în spiritul redactorilor nu a fost să facă vre-o legătură între 1025 C. c. (1188 fr.) și 1020 C. c. (1184 fr.)

În tot cazul art. 1025 C. c. s'ar putea atașa la art. 1019 C. c. și solvabilitatea, grație instabilității sale, ar putea fi considerată ca o condiție rezolutivă a convențiunei cu termen.

După modul de acțiune al condițiilor cauzale rezoluțiunea ar fi în acest caz de plin drept.

Cu drept cuvânt însă s'a spus că teoria rezoluțiunei nu se poate aplica căci s'ar forța înțelesul cuvintelor, când s'ar considera starea de insolabilitate ca neexecutarea convențiunei.

Se poate lua angajament de a rămâne solvabil?

Iată motivele pentru care se admite că decăderea rezultând din deconfitură se produce de plin drept, iar nu pe calea justiției.

Distinsul nostru jurisconsult D. Alexandrescu singurul, care la noi tratează această materie socotește de asemenea că pierderea termenului se produce de plin drept¹⁹⁾.

Cercetând motivele care au determinat hotărârea Curții de casație, se observă că s'a căutat să se evite compensația, când creancierul cu termen este și el debitor al debitorului.

Când debitorul cu termen ar deveni insolabil s'ar produce compensația și creancierul ar fi admis nu numai la tablou, dar ar fi imediat plătit prin efectul compensațiunei.

Or, acest lucru ar depăși scopul legiuitorului, care a urmărit numai ca existența termenului să nu împiedice ca creancierul să fie înlăturat de alți creditori dela tabloul de împărțeală iar nu să creeze creditorului un privilegiu de plată.

Formula legii (art. 1025) este prea generală și ar trebui să fie modificată în acest din urmă sens.

Cu acest înțeles limitat, confirmat și de tradițiune, compensația nu se poate produce și teama pentru care s'a înlăturat de jurisprudență decăderea de drept n'ar mai exista.

În teoria, după care decăderea este legată de o hotărâre, se discută dacă această hotărâre declarativă de drepturi se poate urca peste ziua hotărârei și autorii în unanimitate susțin că hotărârea nu se poate urca mai înainte de ziua pronunțării.

În teoria decăderii de drept, (art. 1025 coresp. 1188 fr.) chestiunea stabilirii datei insolabilității nu se pune, căci n'ar fi vorba decât de admi-

18) M. Planiol, nota sub decizia Cassației fr., D. P. 92, I. 231

19) Alexandrescu, Dr. civ. român, vol. VI, p. 127.

D. sa însă crede că în cazul când s'ar da hotărâre, efectele ei nu se pot urca mai înainte de data hotărârei.

V. Cas. fr. D. P. 1908, I. 408; S. 1907, I. 67.

terea creditorului în concurs la tablou și cazul ar fi unic și limitat la convenția părților asupra epocii plăților.

Legislația falimentului ne dă un argument în acest sens.

Intr'adevăr, art. 715 C. com. (coresp. fr. 444 C. com.) arată că din momentul declarării în stare de faliment, creanțele cu termen sunt considerate ajunse la scadență.

Și aci — ca și la art. 1025 — nu este vorba de o decădere legată de insolvabilitate, care se poate urca la o dată mult anterioară, ci de posibilitatea pentru creditor de a lua parte imediat, alături de alți creditori, la operațiunile falimentului.

În acest sens, de altfel, avem și textul art. 616 Pr. civ., unde în cazurile de insolvabilitate anume arătate, se admite că termenul unei creanțe nu poate împiedica măsurile asigurătoare, cerute de creditorul cu termen, pe răspunderea lui și pe garanție.

Articolul 383 Pr. civ., pare că cere discuție contradictorie în privința dovezei insolvabilității.

Dar acest text este însă mărginit numai la termenele de grație, date de judecător prin hotărâre, și scopul este ca să dea puțină creditorului, în caz de insolvabilitate, să nu fie exclus de alți creditori. În celelalte cazuri deci discuția asupra insolvabilității este inutilă.

Iată de ce credem, contra părerei Curței de apel din Craiova, că pentru aplicarea art. 1025 C. civ. nu este necesară o cerere în justiție, efectul acestei dispozițiuni producându-se deplin drept.

În privința dovezei insolvabilității, nu vom insista, căci deși în teorie, nu este acord asupra semnelor caracteristice ale deconfiturei, în fapt însă ea este în mod obișnuit cunoscută îndobște, adeseori mărturisită și constatarea ei nu se face cu greutate.

N. Stănescu

J. decător de sedință Trib. Ilfov.

20) Planiol, Droit civil, vol. II, ed. III, pag. 77 și nota D. P. 92, I. 281.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASAȚIE S. I

Recurenți I. și N. Comănescu prin d-l avocat Silberman.
Intimat N. Marinescu, prin d-l avocat D. R. Ioanițescu.

Competință. — Ordonanțe prezidențiale. — Dacă se pot da și de judecătorul de ocol? — Inadmisibilitate. — Art. 66 bis. Pr. civilă.

Dacă legea judecătoriilor de ocol nu oprește în mod formal să se aplice la acele instanțe procedura prevăzută de art. 66 bis pr. civilă, nu rezultă de aci că ea este comună și pentru judecătoriile de ocol, căci modul cum legea a organizat această procedură arată neîndoios că ea este incomptabilă cu compunerea judecătoriilor de ocol și nu se poate aplica decât la Trib. și Curți, care judecă cu'n complet de doi sau mai mulți judecători și nici de cum la judecătoriile de ocol, la care nu se poate concepe un apel contra ordonanței prezidențiale ce se dă pe baza art. 66 bis pr. civilă. (Cas. I. decizia 64 din 29 Martie 1919, prin care s'a casat ordonanța prezidențială a jud. ocol V București, 143/919).

CASAȚIE S. II

Recurenta Aneta Profiriu prin d-l avocat Sadoveanu.
Ministerul Public prin d-l Procuror Fr. Papp.

Jurați. — Publicitatea dezbaterilor. — Ordonarea unei ședințe secrete în anumite cazuri. — Momentul în care se restabilește publicitatea ședinței. — Art. 151, 186, 334, 359 pr. pen.

1. Când dezbaterile unui proces la curtea cu Jurați sunt de natură să aducă atingere ordinii sau moralei publice, se poate ordona ca ședința să fie secretă, aceasta însă numai în ce privește dezbaterile, care se consideră ca terminate când după depunțiunile martorilor s'a dat cuvântul și au fost ascultați partea civilă, procurorul și apărătorul ori acuzatul în apărare.

Prin urmare, rezumatul președintelui și tot ce mai urmează este în afară de dezbateri și ca atare rămâne supus la regula generală a publicității. (Cas. II. decizia penală 750 din 30 Martie 1916, prin care s'a casat decizia No. 11 a Curții cu Jurați din Județul Putna).

Recurent Bernard Segal asistat de d-l avocat I. Vășănescu.
Ministerul Public prin d-l procuror Fr. Papp.

Pedepse. — Apelul inculpatului. — Circumstanțe ușurătoare. — Schimbarea închisoarei într-o amendă mai mare. — Admisibilitate.

2. Amenda fiind o pedeapsă mai ușoară ca închisoarea, or-care ar fi cuantumul ei, iar pe de altă parte maximul amendei nefiind determinat prin lege, nu se poate susține că se îngreuiază situația inculpatului, când în urma apelului făcut de dânsul, admitându-se circumstanțe ușurătoare în favoarea sa, în locul închisoarei i se dă amendă chiar mai mare ca echivalentul zilelor de închisoare. (Cas. II, decizia penală 669 din 22 Martie 1916, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curții de Apel din București secția II, No. 345/915).

Recurent Mihalache Dima asistat de d-l avocat I. Neter Comănescu.

Ministerul Public prin d-l Procuror Fr. Papp.

Pedepse. — Apelul inculpatului. — Înlăturarea circumstanțelor atenuante.

3. Instanța de apel, în urma apelului preveniturii poate să înlătore circumstanțele atenuante ce fuseseră recunoscute de prima instanță, cu condiție însă să nu agraveze situațiunea preveniturii. (Cas. II, dec. penală 626 din 18 Martie 1916, prin care s'a respins recursul, făcut contra deciziei Curții de apel din Galați secția III No. 362/915).

CASATIE S. III

Recurentul Ministerul de Finanțe prin d-l Inspector financiar Chr. Simionescu.

Intimata Scavola Zăgănescu prin d-l avocat Ionescu Olt.

Patentă. — Avocat. — Sporirea chiriei imobilului. — Dacă atrage majorarea patentei.

1. Impozitul patentei avocaților având la bază contribuția imobilului, de oarece această patentă se stabilește asupra valorii locative a întregului imobil ce servește de locuință avocatului, urmează că sporirea chiriei aceluiași imobil în cursul periodului cincinal nu poate constitui o schimbare a bazei de impunere la patentă pentru avocați, căci după art. 52 din legea de constatare a contribuțiilor directe, contribuția unui imobil nu se poate spori nici reduce, din cauză de creștere sau scădere a venitului provenită din faptul reînchirierii în alte condițiuni. (Cas. III, decizia 251 din 4 Maiu 916 prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței fiscale No. 480/914 a Trib. Olt).

Recurent Gheorghe M. Negoșescu asistat de d-nii avocați P. Ponț și Em. Oeconomu.

Intimatul Ministerul de Finanțe prin d-l avocat C. Marinescu.

Contrabandă vamală. — Constatare în momentul săvârșirii ei. — Dispariția contravenientului. — Lipsa somației verbale. — Dacă atrage nulitatea procesului-verbal. — Art. 205 l. vămilor.

2. Art. 205 din legea vămilor prevede să se facă contravenientului somație scrisă numai când contrabandele au fost descoperite în urma săvârșirii lor. Când însă contrabanda a fost descoperită în momentul comiterii ei, se face contravenientului somație verbală de a asista la dresarea procesului-verbal. Dacă însă se constată că contravenientul a dispărut în momentul descoperirii contrabandei, în asemenea caz neputându-i-se face somație verbală, nu se poate cere nulitatea procesului-verbal pentru lipsa acestei formalități care nu s'a putut îndeplini. (Cas. III, decizia 262 din 6 Maiu 916, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței civile No. 192/915 a Trib. Mehedinți s. II).

Cuvântarea rostită de d-l avocat Ion Măgură la înmormântarea lui Al. Bârsescu consilier la Înalta Curte de Casație și Justiție:

Lângă tine și acum rostesc adâncile cuvinte din sfânta carte a Eclisiastului:

„Pentru toți cei ce trăesc este o nădejde; și un câine viu este mai bun, de cât un leu mort.

„Cei ce trăesc știu, că vor muri, dar cei morți nu știu nimic; și nu au nici o răsplătire; căci chiar și amin-tirea lor să uită;

„Și iubirea lor și ura lor și zelul lor acum au perit; și ei nu mai au parte pentru totdeauna, din toate câte se face sub soare. (Ecl. 9, vers. 4, 5, 6).

Du, Alexandre Bârsescu, zelul tău, pe care eri l-am proslăvit, a perit; iubirea ta, pe care noi, până în clipa morței tale, am simțit-o, s'a stins; răsplătirea ta, o! răsplătirea ta! este neantul, întunericul mormântului și uitarea, căci „nihil brevius arescit quam lacrimae“.

Dar este o răsplată cerească, căci Domnul ți-a sortit, după cum tu ai voit, să nu pornești, din pământul, pe care la-i iubit și să odihnești de apururea, pe culmea de apus a cetății noastre, lângă ceeace ți-a fost mai scump pe lume, cu fața spre răsărit de soare, de unde va suna trâm-

bița Domnului, vestind nu ziua lumestei și vremelnicei judecăți, pe care tu ai trăit-o, ci ziua judecății celei veșnice.

Lângă lutul tău n'am venit să aducem slavă științei tale, mărginită la fința pământească; nici judecăților tale, date, după neputința firei noastre; ci să cinstim virtuțile tale, ce să grăesc, dar rar să întâlnesc, virtuți, ce să cuvin să fie scrise pe lespede ce va străjui țărâna mormântului tău.

Drept acea, nu te plângem, ci ne plângem, căci în furnicarul de uri și de patimi de acum, tu erai pilda omului fără de prihană.

Dacă vremea șterge toate, ea nu va șterge însă pagina cea mai frumoasă din cartea „Altarul Dreptății“, unde tu ai slujit.

Când dușmanii erau la porțile cetății noastre, când tunurile bubuiau și trimeteau moartea, când năimiști părăseau staulul nostru și când cei de altă credință și din alt sânge pregăteau și așteptau ingenunchiurea noastră O! atunci, atunci, tu ai stat neclintit, aci sus, pe scaunul dreptății; sfidând forța prin puterea dreptului. O! atunci am cunoscut sufletul tău mare; iubirea ta nefermărită pentru pământul nostru? O! atunci, ai închinat viața ta, vieții neamului.

Acesta este epitafiul, pe care avocați din cuprinsul acestui finut, prin mine, îl așterne deasupra coșciugului tău.

Și acum, să ducem lutul tău la locul veșniciei, să se așeze lângă oasele făpturei, pe care tu nu ai uitat-o niciodată; iar duhul tău să pornească către veșnicul judecător, unde tu vei afla nu lumească, ci dumnezeiască dreptate, după sufletul tău, după judecățile tale și după faptele tale.

Fieți țărâna ușoară și pomenirea veșnică.

BIBLIOGRAFIE

«Câteva jurisprudențe» în legătură cu «ocupatiunea germană», este titlul unei interesante broșuri publicată de d. N. Jac Constantinescu prim-președinte al trib. Gorj.

În prefața lucrării, d. Constantinescu înfierează cu energie brutalitatea prusiacă și mai ales abuzul de putere al germanilor prin amestecul lor în justiția țării ocupate.

«Indesirabili cum erau, zice d. Constantinescu — ei cari încercară a organiza acea corupție femeiască de a doua zi a intrării lor în țară, nu pregetau ca prin relații sociale cu sîla, să se introducă în familiile și casele noastre, forțând intrarea acolo unde găseau uși închise — pentru ca apoi să poată lua fie o mobilă, fie vre-un covor, etc., sau chiar averea familiei».

Discutând valabilitatea actelor făcute de ocupant, d. Constantinescu se rialază la părerea Curții de apel din București s. III, că ele sunt nule și invoacă în acest sens o bogată jurisprudență.

D-sa susține în lucrarea sa — bazat pe autori de drept și jurisprudențe — că «comuna este răspunzătoare pentru rechizițiile făcute de dușman — căci cel rechiziționat îndeplinind o obligațiune a colectivității locuitorilor unei comune, are recurs contra comunei sau statului, reprezentanții colectivității». (Decizia Curții de apel București s. III, redactată de d. consilier Ionescu-Dolj).

D. Constantinescu se ocupă apoi cu aceiași competență invocând un bogat material de studii despre «Efectele incuarteruirii asupra raporturilor dintre proprietari și locatari».

Broșura d. Constantinescu este o lucrare de valoare, ce aduce reale servicii justiției și va fi cu mult folos consultată de avocați și de magistrați. M. V.